DUBBA · OYSS HAZIRLIK
9. Sınıf Coğrafya Dersi 1. Dönem 1. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 6
Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Adı Soyadı: .....
Sınıf / No: .....
Puan: .....

Telefonda aç: süreli çöz, paylaş

9. Sınıf Coğrafya · 1. Dönem 1. Ortak Yazılı (Senaryo 6)

1. Bir kıyı ilçesinin yerel gazetesinde bir yıl içinde yayımlanan bazı haber başlıkları aşağıda verilmiştir (kurgusal).

- **I.** Şubat ayındaki yoğun kar yağışı nedeniyle yüksek kesimdeki köylerin yolu üç gün boyunca kapandı.
- **II.** Dere yatağından yıllardır kum çekilmesi nedeniyle kıyıya ulaşan kum azaldı, plaj her yıl biraz daha daraldı.
- **III.** Ilık geçen kışlar sayesinde ovadaki seralarda turfanda sebze üretimi arttı.
- **IV.** Sulak alanın kurutularak tarlaya dönüştürülmesinin ardından bölgeye gelen göçmen kuş sayısı azaldı.
- **V.** Kıyıda sık esen kuvvetli rüzgârlar, ilçede rüzgâr sörfü turizminin gelişmesini sağladı.
- **VI.** Yamaçtaki ormanın açılıp yerine yazlık konutlar yapılmasından sonra yağışlı günlerde heyelanlar başladı.

1.1. Coğrafya, doğal ortam ile insan arasındaki karşılıklı etkileşimi inceler. Her haberdeki etkileşimin yönünü "**Doğa → İnsan**" (doğal ortamın insan yaşamına etkisi) ya da "**İnsan → Doğa**" (insan faaliyetinin doğal ortama etkisi) biçiminde aşağıdaki tabloya yazınız.

No	Etkileşimin yönü
I	
II	
III	
IV	
V	
VI	

1.2. Aynı gazetede yer alan iki haber daha aşağıda verilmiştir.

- **VII.** İlçede yeni kurulan sitelerde oturanlarla eski mahallelerde oturanlar arasında parka, spor alanına ve kütüphaneye ulaşabilme bakımından belirgin bir fark oluştu.
- **VIII.** Ovada yıllarca aşırı sulama yapılan tarlalarda tuzlanma görüldü; toprakların verimi düştü.

Bu haberlerin konusunu inceleyen coğrafya **alt dalını**, alt dalın coğrafyanın hangi **bölümünde** yer aldığını ve bu alt dalın etkileşim içinde olduğu **bir bilimi** aşağıdaki tabloya yazınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

No	Alt dal	Bölüm	Etkileşimde olduğu bilim
VII			
VIII			

2. Bir ilçe belediyesi, ilçenin tüm mahallelerine hizmet verecek yeni bir itfaiye istasyonu kurmak istemektedir. İstasyon için belirlenen dört aday alanın özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir (kurgusal veri).

Aday alan	Mahallelere ortalama ulaşım süresi	Ana yollara bağlantı	Zemin özelliği	Aktif fay hattına uzaklık
A	5 dakika	Ana cadde üzerinde	Sağlam kaya zemin	200 m
B	6 dakika	Çevre yoluna doğrudan bağlı	Sağlam kaya zemin	7 km
C	3 dakika	Dar ve tek yönlü sokaklar	Eski dere yatağının doldurulmasıyla oluşmuş gevşek zemin	6 km
D	18 dakika	Yalnız köy yoluyla bağlantılı	Sağlam kaya zemin	9 km

2.1. İtfaiye istasyonu için en uygun aday alanı belirleyerek gerekçesini yazınız. Diğer üç alanın neden uygun olmadığını, alanın özelliklerini çevresindeki unsurlarla ilişkilendirerek (**mekânsal düşünme**) açıklayınız.

2.2. Bu örnekten hareketle coğrafya öğrenmenin bireye ve topluma sağladığı katkılardan **iki** tanesini yazınız.

3. "Coğrafyaya katkı veren bilim insanları" konusunda bilgi toplayan bir öğrenci, farklı kaynaklardan edindiği bilgileri aşağıdaki çalışma notlarına dönüştürmüştür. Öğrencinin notlarındaki satırlardan **üçünde** hatalı bilgi bulunmaktadır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

No	Bilim insanı	Yaşadığı çağ	Coğrafyaya katkısı
I	Heredot	Eski Çağ	Mısır'ı gezmiş; Nil ırmağının taşkınları ve kıyısındaki yaşam üzerine gözlemler yazmıştır.
II	Mesudi	Orta Çağ	Gezdiği ülkelerin halklarını, ticaretini ve doğasını *Altın Çayırlar* (*Mürucü'z-Zeheb*) adlı eserinde anlatmıştır.
III	İbni Haldun	Orta Çağ	*Seyahatname* adlı on ciltlik eserinde Osmanlı topraklarını ve komşu ülkeleri anlatmıştır.
IV	Abraham Ortelius	Orta Çağ	*Theatrum Orbis Terrarum* adıyla bilinen ilk modern dünya atlasını hazırlamıştır.
V	Evliya Çelebi	Yeni Çağ	Uzun yıllar süren gezilerinde gördüğü şehirleri, halkları ve yapıları ayrıntılı biçimde anlatmıştır.
VI	Friedrich Ratzel	Yakın Çağ	Dünya'nın çevresini, iki şehirde güneş ışınlarının geliş açısını karşılaştırarak hesaplamıştır.
VII	Besim Darkot	Cumhuriyet Dönemi	Türkiye'de üniversitelerde modern coğrafya araştırmalarının ve öğretiminin kurulmasına öncülük etmiştir.

3.1. Hatalı bilgi bulunan satırların numaralarını yazınız ve her satırdaki hatayı düzelterek doğrusunu yazınız.

3.2. Öğrencinin izlemesi gereken bilgi toplama adımları aşağıda karışık olarak verilmiştir.

- **a.** Ulaşılan bilgileri farklı kaynaklarla karşılaştırarak doğruluğunu kontrol etmek
- **b.** Bilgiye ulaşmak için hangi araçların (kütüphane, ansiklopedi, genel ağ vb.) kullanılacağını belirlemek
- **c.** Doğruluğu kontrol edilen bilgileri düzenleyerek çalışma notu hâline getirmek
- **d.** Seçilen araçlarla gerekli bilgilere ulaşmak

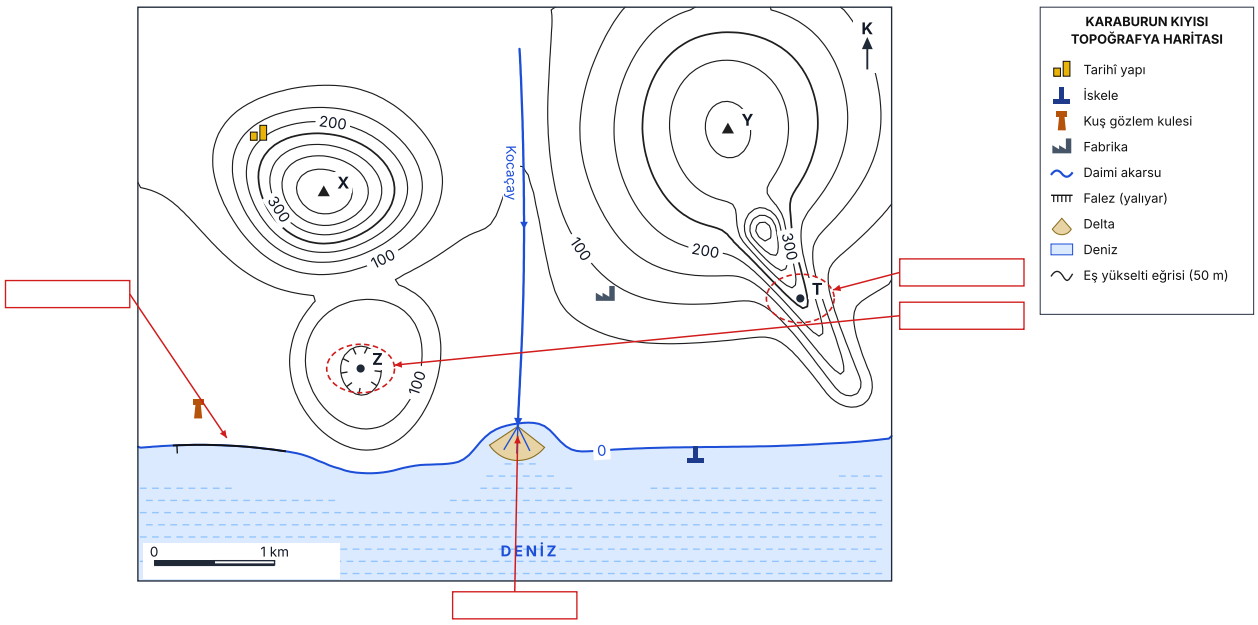
Adımları doğru sıraya koyunuz. Öğrencinin notlarındaki hataların, bu adımlardan hangisinin eksik yapılmasından kaynaklandığını yazınız.

4. Şekil 1'de kurgusal Karaburun kıyısının topoğrafya haritası verilmiştir. Haritadan yararlanarak soruları

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

cevaplayınız.

Şekil 1

4.1. Haritada oklarla gösterilen boş kutulara, okun gösterdiği yer şeklinin adını yazınız.

4.2. Z ile gösterilen alana düşen yağmur suları denize ulaşabilir mi? Eş yükselti eğrilerinin bu alandaki görünümüyle gerekçelendiriniz.

4.3. T noktasından X zirvesine kuş uçuşu doğrultusunda yürüyen bir gezginin yol boyunca geçeceği yer şekillerini sırasıyla yazınız ve yükseltinin nasıl değiştiğini açıklayınız.

4.4. Kuş gözlem kulesinden ayrılan bir grup önce tarihî yapıya (kale), oradan da iskeleye gidecektir. İskele, tarihî yapıya göre hangi yöndedir? Tarihî yapı ile iskele arasındaki kuş uçuşu uzaklık yaklaşık kaç kilometredir? Ölçek çubuğunu nasıl kullandığınızı belirtiniz.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

5. Bir öğrenci, coğrafya dersi için haritalar üzerinde aşağıdaki çalışmaları yapmıştır.

5.1. Öğrenci, okulunun çevresini gösteren bir harita çizmiş; haritaya okulu, parkı, sağlık ocağını ve yolları işlemiş, ancak haritaya **başlık**, **ölçek**, **yön oku** ve **lejant** (harita işaretleri) eklememiştir. Bu harita elemanlarının her biri eksik olduğunda haritayı kullanan bir kişinin yapamayacağı **birer** işlemi yazınız.

5.2. Aralarındaki gerçek uzaklık 60 km olan iki kent, A haritasında 3 cm, B haritasında 12 cm uzunluğunda gösterilmiştir.

- A ve B haritalarının kesir ölçeklerini işlemle bulunuz.
- Hangi harita daha büyük ölçeklidir? Nedenini yazınız.
- B haritasında 5 cm uzunluğunda gösterilen bir kıyı şeridinin gerçek uzunluğu kaç kilometredir?

5.3. Öğrenci, silindirik projeksiyonla çizilmiş (Mercator) bir dünya haritasında Grönland'ın Afrika kıtasına yakın büyüklükte göründüğünü fark etmiştir. Oysa Afrika'nın yüz ölçümü yaklaşık 30 milyon km², Grönland'ın yüz ölçümü ise yaklaşık 2,2 milyon km²'dir. Bu yanılgının nedenini açıklayınız. Bu haritada alan bozulmasının en az olduğu kuşağı yazınız.

6. Uluslararası bir öğrenci kampında Türkiye'yi tanıtacak olan bir öğrenci, ülkenin konumunu anlatan bir sunu hazırlamaktadır.

6.1. Türkiye, yaklaşık 36° ve 42° kuzey paralelleri arasında yer alır. Aynı meridyen üzerinde iki paralel arasındaki uzaklık yaklaşık 111 km olduğuna göre Türkiye'nin kuzey ve güney uçları arasındaki uzaklık yaklaşık kaç kilometredir? İşleminizi gösteriniz. Bu hesapta Türkiye'nin hangi konum özelliğinden yararlandığınızı yazınız.

6.2. Öğrenci, sunusunda Türkiye'nin konumunu GZFT (güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar, tehditler) tekniğiyle incelemiştir. Aşağıdaki ifadelerin her birinin GZFT tablosunun hangi bölümüne yazılması gerektiğini

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

belirleyiniz.

- **I.** Asya ile Avrupa arasında kara, demir ve hava yollarının birleştiği bir köprü konumunda olması
- **II.** Alp-Himalaya deprem kuşağı üzerinde yer alması nedeniyle sık sık depremlerle karşılaşması
- **III.** Doğu Akdeniz'de bulunan yeni doğal gaz yatakları için bölge ülkeleriyle iş birliği olanaklarının doğması
- **IV.** Komşu bölgelerde süren savaş ve çatışmalar nedeniyle düzensiz göç dalgalarıyla karşı karşıya kalması

No	GZFT bölümü
I	
II	
III	
IV	

6.3. Öğrenci, kaynaklarda Türkiye'nin konumunun "Ön Asya", "Küçük Asya" ve "Orta Doğu" gibi farklı adlarla tarif edildiğini görmüştür. Bu adlandırmaların göreceli konumun hangi özelliğinden kaynaklandığını açıklayınız. Türkiye'nin konumunu tartışmaya yer bırakmayacak biçimde nasıl tarif edebileceğinizi yazınız.

Cevap anahtarı: çözdükten sonra okut.
Her maddenin tam puan ölçütü, kısmi ve sıfır puan durumu, olası yanıt. Kendini puanla, aynı sayfadan 40 dakikalık sayaçla yeniden çöz.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif